

STEUR IN LA GOMBE

Jaren ben ik in Nederlandse wateren op zoek naar de *Acipenser sturio*. Het resultaat; een enkele bliksemontmoeting. Maar ze fotograferen lukt me niet. Onze zuiderburen bieden de oplossing. Ik daal af in een volgelopen zandsteengroeve en heb ze dan eindelijk in het vizier.

«DE STEUR IS NOG MEER BEDREIGD DAN DE REUZENPANDA»

Wees eerlijk, na het zien van de Atlantische steur op foto's wil je die toch zelf ontmoeten! Maar waar moet je dan zoeken? Valt deze soort, ouder dan een dinosaurus, onder zout of zoet water? Oorspronkelijk leeft de volwassen Atlantische steur in zee, zout. In de voortplantingsperiode trekken zij de rivieren op, zoet. Ook dit maakt onze vriend bijzonder, we noemen dit een 'anadrome' soort. En dan zijn we gelijk bij een groot probleem. Om van de kustwateren naar de rivieren te komen, moet de toegang, bijvoorbeeld de Nieuwe Waterweg of het Haringvliet, wel geschikt zijn. Voor de omschakelperiode van zout naar zoet in dit gebied moet tevens een redelijke voedselvoorziening aanwezig zijn. Na het afsluiten van het Haringvliet is het daar onmogelijk geworden. De Nieuwe Waterweg heeft weliswaar een vrije doorgang, maar heeft in de historie veel aanpassingen voor de scheepvaart en de haven gekend die een nadelige uitwerking hebben op de trektochten van onze vissen.

Bij de trap zien we ogenblikkelijk veel vis, inclusief steur!

Ook hier zijn de migratieproblemen dus groot, gelijk aan die van de aal. Verder hebben de overbevissing in de rivieren en de verslechterde waterkwaliteit veel schade aangebracht in de vorige eeuwen. Naar verluidt werd de laatste – in Nederlandse rivieren aangetroffen – Atlantische steur halverwege de vorige

eeuw gevangen. Deze vis is hierdoor nog meer bedreigd dan de reuzenpanda. Over en uit met de steur in Nederland, afgelopen, finito. Maar nu keren de kansen door de verbetering van de waterkwaliteit en het oplossen van migratieknelpunten. Daarnaast zijn er in 2012 in mei 50 steuren uitgezet in de Waal en de

Oude Maas door ARK Natuurontwikkeling, het Wereld Natuur Fonds en Sportvisserij Nederland. Deze exemplaren vormen de opmaat naar meer uitzettingen, bedoeld om een levensvatbare groep steuren terug te krijgen in het stroomgebied van de Rijn. Natuurlijk mogen we geen wonderen verwachten, maar de natuur doet haar best. De met zendertjes te volgen Atlantische steuren lijken zich bij ons weer thuis te gaan voelen. Nog veel geduld en alert blijven.

'I HAVE A DREAM'

In 1963 sprak Martin Luther King deze legendarische woorden. Zijn droom was het beëindigen van apartheid. Laten we kijken of mijn droom eenvoudiger is te verwezenlijken; steur bewonderen onder water. We vertrekken vroeg naar La Gombe. Een zandsteengroeve in Esneux, België. Veel van zulke groeven in het land zijn onverwacht volgelopen en daardoor zijn heel wat werktuigen en andere objecten op de bodem achtergebleven. In de loop der jaren werd er ook vis uitgezet, waaronder de steur. Hier zou het dus moeten lukken! De afgelopen weken had ik mailcontact om onze groep aan te melden. La Gombe is in beheer bij het Belgische duikcentrum C.L.A.S. en duiken in de zoetwaterplas is alleen mogelijk op afspraak. Na de inschrijving en Franse briefing (goed opletten!) in een overvolle ontvangstruimte is onze groep als eerste startklaar. Niet dat dit meer opgeleverd heeft, want binnen no time is het een drukte van jewelste met duikers. Er komen overduidelijk nog meer fans voor deze vissen. Op het parkeerterrein kleden we ons om en wachten bij de trap welke toegang geeft naar een drijvend platform. Tafels en banken bieden comfort, maar wij hoeven hier niet lang gebruik van te maken, als eerste gaan wij naar het water nadat de beheerder toestemming geeft om te starten. Het duiken is ingedeeld in tijdschema's en de organisatie is strikt met haar regels. Ik spring met een commandospring vanaf het platform in het water. Het zicht is redelijk, zo'n 2 à 3 meter. We gaan op zoek naar een stenen trap onder water, dicht bij het platform, welke eerst werd gebruikt voor de steengroeve. Ons is verteld dat de steuren zich daar graag ophouden. Wanneer we bijna tegen de traptreden aanzwemmen, zien we ogenblikkelijk veel vis, inclusief onze steur. Yes! Ik bewonder deze in gevangenschap levende vissen en geniet tijdens het fotograferen. Ik heb teveel duikers, lampen of vinnen storend in beeld en zoek naar het juiste plaatje. Het is inmiddels erg stoffig geworden en het daglicht op deze novemberdag is niet veel, maar wat een geweldig beest. Enkele keren komen ze recht op je af en stoten tegen het onderwaterhuis. In La Gombe worden de vissen gevoerd en dat is de reden dat ze zo eenvoudig

Een drijvend platform biedt toegang tot de zandsteengroeve.

«IK BEN NIET DE ENIGE FAN VAN DEZE GEWELDIGE VIS»

zijn te benaderen. Ik zie verder karper, snoek en een grote school voorn. Maar ik blijf gefocust op die prachtige steuren en schiet mijn langgekoesterde plaatjes.

LANGE LEVENSDUUR

Met zijn puntige snuit en vier baarddraden is de steur goed herkenbaar. De bek zit aan de onderzijde (onderstandig) en het voedsel bestaat grotendeels uit ongewervelde dieren. Bij het happen naar voedsel gaat de bek als een ballon open en wordt het voedsel met het nodige gruis opgenomen en gefilterd. Steuren hebben geen schubben zoals veel

andere vissoorten, maar duidelijk zichtbare beenplaten. Met een lange levensduur van ruim 40 jaar kan een lengte van meer dan 3 meter worden bereikt. Aangezien ze pas na ruim 10 jaar geslachtsrijp zijn, is een geslaagde herintroductie in de Nederlandse wateren nog een lang traject. En dan zal de aandacht en uitvoering van onder andere geschikte paaiplaatsen in de rivieren en migratieknelpunten een continu punt van aandacht moeten zijn. Mijn droom om deze prachtige vis in zijn natuurlijke Nederlandse habitat te mogen fotograferen blijft actueel, gelijk aan die droom van M.L. King...

LA GOMBE

De zandsteengroeve La Gombe ligt met zijn grillige rotswanden in Esneux, in de provincie Luik, België. De zoetwaterplas wordt beheerd door duikcentrum C.L.A.S. Het is een voormalige zandsteengroeve met een diepte van 30 meter. Verschillende onderwaterobjecten zijn afgezonken, waaronder een vliegtuig. Er is een drijvend platform zodat je eenvoudig te water kunt gaan. Voor gasten alleen

toegankelijk op zaterdag en zondag, op afspraak. Er is veel vis zoals Atlantische steur, spiegelkarper, schubkarper, blankvoorn en snoek. Vulstation, restaurant en douche aanwezig. Voldoende gratis parkeergelegenheid. Bekijk de video van duiken met steuren op Duiken Channel!

Meer info: www.clas.be